

Byggbeskrivningarna är framtagna av Svenskt Trä i samarbete med bygg- och trävaruhandeln.

Alla byggbeskrivningar finns på www.byggbeskrivningar.se. Där får du hjälp att måttanpassa utvändiga byggprojekt och att skriva ut materialspecifikationer, arbetsritningar och underlag för bygglovsansökan. Dimensioneringsprogrammet hjälper dig att beräkna rätt dimension för till exempel takbalkar, nockbalkar, pelare eller bjälklag i konstruktionsvirke eller limträ.

När du väljer att bygga med trä, väljer du ett naturligt och förnybart material.

www.byggbeskrivningar.se

Utedass

Här får du hjälp att bygga ett utedass, med instruktioner och ritningar

SVENSKT TRÄ™

ALLMÄNT

Bra att veta om impregnerat trä*	Måla inomhus
Bra att veta om limträ*	Måla utomhus
Bra att veta om trä*	Nymålning av utvändigt trä
Bra att veta om träskivor	Skruv- och spikguide*
Bygglov och anmälan*	Snickarskola

UTVÄNDIGT

Altan*	Garage	Tak över uterum*
Bockar	Grindar*	Tilläggsisolering av fasad
Boden*	Gästboden*	Trappor*
Bryggor	Jakttorn	Trädgårdsboden
Carport*	Lekstuga	Trädgårdskompost
Cykelförråd	Lusthus	Trädgårdsmöbler
Enkelboden*	Relaxboden*	Trädäck på mark*
Enkelstugan*	Skateboardramper	Utedass
Förstuväst*	Staket och plank*	Utvändiga träpaneler

INVÄNDIGT

Bastu*	Montera lister och profiler
Invändiga träpaneler	Snickra med limfog
Lägga trägolv	

RENOVERING

Bygga innervägg	Takpåbyggnad
Byta fönster*	Tillbyggnad
Montera dörr	

* Byggbeskrivningen finns som broschyr hos din närmaste bygg- och trävaruhandlare. Övriga byggbeskrivningar finns på www.byggbeskrivningar.se.

Innehållet i byggbeskrivningen bygger på information som tillhandahållits av olika experter och materialleverantörer. Föreningen Sveriges Skogsindustrier tar inte något ansvar för skada som må orsakas på grund av innehållet i byggbeskrivningen. Rättigheterna till innehållet i denna byggbeskrivning tillkommer Föreningen Sveriges Skogsindustrier. Innehållet skyddas enligt upphovsrättslagen. Missbruk beivras. Kopiering av innehållet är förbjudet. © Föreningen Sveriges Skogsindustrier, 2015.

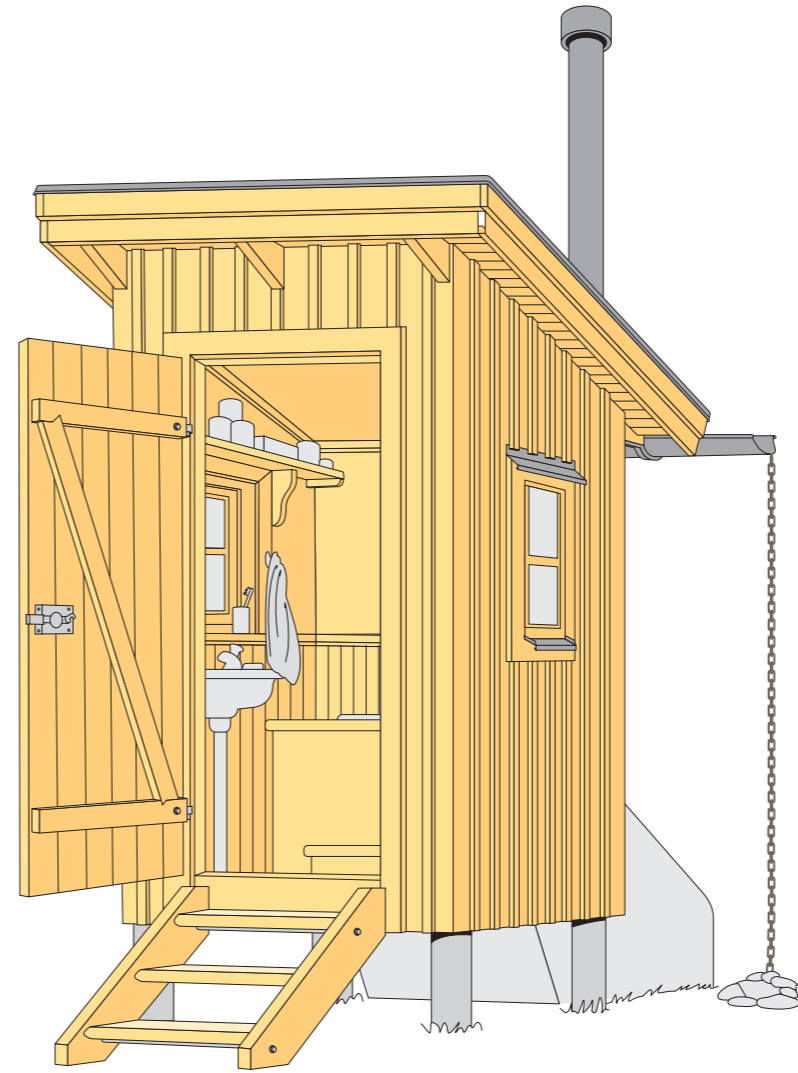
Svenskt Trä verkar för kunskapsspridning, inspiration och utveckling som rör trä, träprodukter och träbyggande. Bakom Svenskt Trä står svensk sågverksindustri.

SVENSKT TRÄ™

I samarbete med

Box 55525
102 04 Stockholm
Tel: 08-762 72 60
Fax: 08-762 79 90
info@svensktrtra.se
svensktrtra.se

1 Förmultningstoilet

Det här är ett fritt stående utedass avsett för fritidshus. Förmultningstoiletten fungerar som ett gammaldags traditionellt utedass – med den skillnaden att latrin och avfall samlas i en bakomliggande, slutna förmultningsbehållare, där det bryts ner under stor volymminskning till fin kompost.

Förmultningen går snabbare om behållaren placeras i solen så att den värms och luftgenomströmningen och syretillförseln kan öka. Vid urinseparering måste en viss fukthalt bibehållas genom vattentillförsel.

Vid installationen läggs ett lager med jord och torv- eller barkströ i behållarens botten. Från jorden utvecklas nedbrytande bakterier. Nedbrytbart köksavfall kan också slängas i behållaren. Flugor undviks med ett insektsnät. Vart eller vartannat år grävs behållarens bakre del ur.

2 Tillstånd

Enligt Miljöbalken och förekommande lokala föreskrifter är man alltid skyldig att söka tillstånd för utedass hos den kommunala miljöförvaltningen. De kan oftast också rekommendera olika lösningar och system som passar en fritidshustoalett. Enligt bygglagstiftningen är utedass att betrakta som en friggebod. Bygglov kan fordras inom detaljplanlagt område. Läs mer i byggbeskrivning *Bygglov och anmälan*.

3 Betongplintar

Alla mått är i mm där inget annat anges.

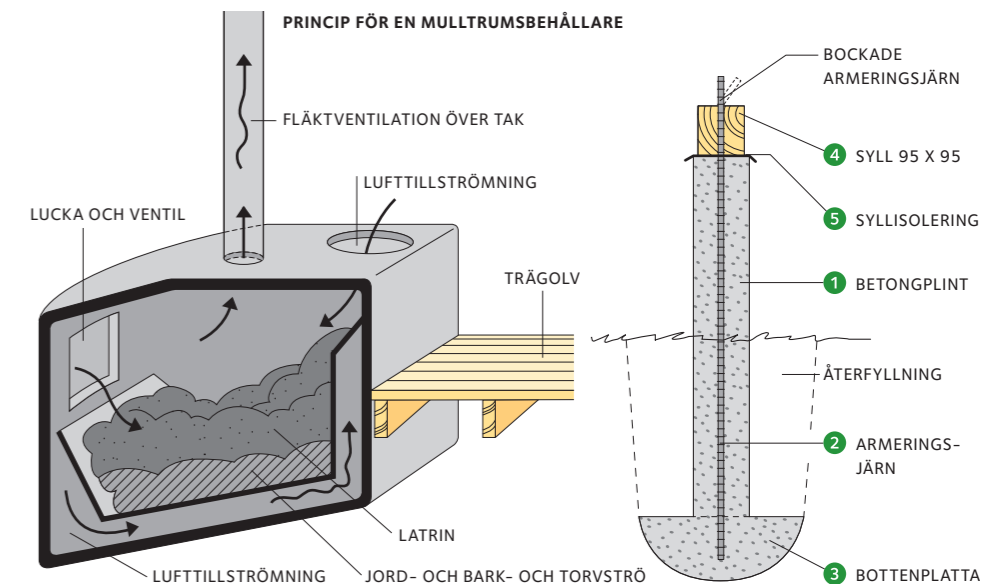
Utedasset vilar nedtill på fyra betongplintar ①. Det är viktigt att plintarnas inbördes avstånd samt höjd anpassas till den toalettbehållare eller det system som ska användas.

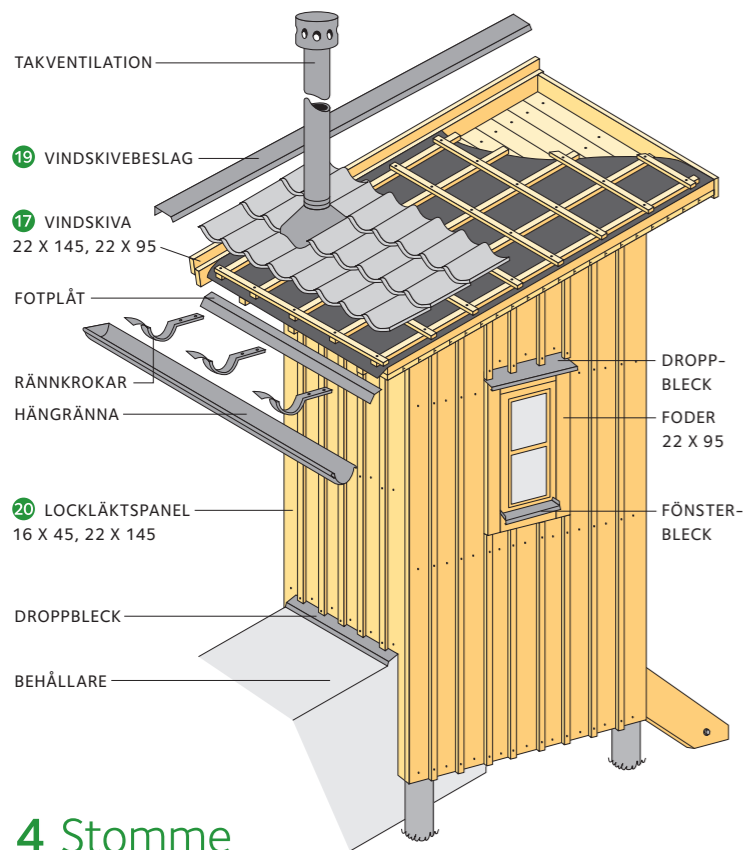
Om en stor förmultningsbehållare används bör toalettsitsen placeras direkt ovanpå behållarens ovansida, vilket tillverkaren ombesörjer. Behållaren kan kläs in med slätspons så att sitsen inte hamnar direkt på behållaren. Mellan behållare och mark bör markisoleringsskivor läggas. Eventuell utskjutande del kan skyddas med ett anpassat tak.

Plintarna ska nå ner till fast och orört underlag som inte påverkas av froströrelser. Gräv hål och fyll botten med betong. Tryck fast ett armeringsjärn ② i mitten som får sticka upp över mark. Avväg rätt höjd med hjälp av vattenpass och lång rätbräda. Markera höjderna med tejp på armeringsjärnen.

Ställ pappformar Ø 150 på bottenplattorna ③, så att armeringsjärnen hamnar i centrum. Fyll på betong upp till tejpmarkeringarna. Fyll tillbaka jorden runt plintarna.

Mellan syll ④ och betong läggs en syllisolering av typ grundpapp ⑤. Borra hål i syllens för armeringsjärnen. Såga av och bocka uppstickande järn på syllens ovansida, så att den fixeras mot plintarna.

4 Stomme

Även om utedasset är litet så har det en kraftig regelkonstruktion som kan värmeisoleras. Virket till bärande delar ska vara av konstruktionsvirke i lägst hållfasthetsklass C14 om inget annat anges. Basen för regelstommen är en syll 4 av hyvlat virke 95 x 95 eller dubbla reglar 45 x 120.

Placeringen av de stående reglarna 6 45 x 95 markeras på syllen.

Hörnstolparna 7 tillverkas av dubbla reglar 45 x 95. De främre förbinds hörnkant mot hörnkant, medan de bakre spikas ihop smalsida mot breddside. Längden på de bakre stolparna bör vara cirka 2 200 för att invändig ståhöjd ska bli omkring 1 900.

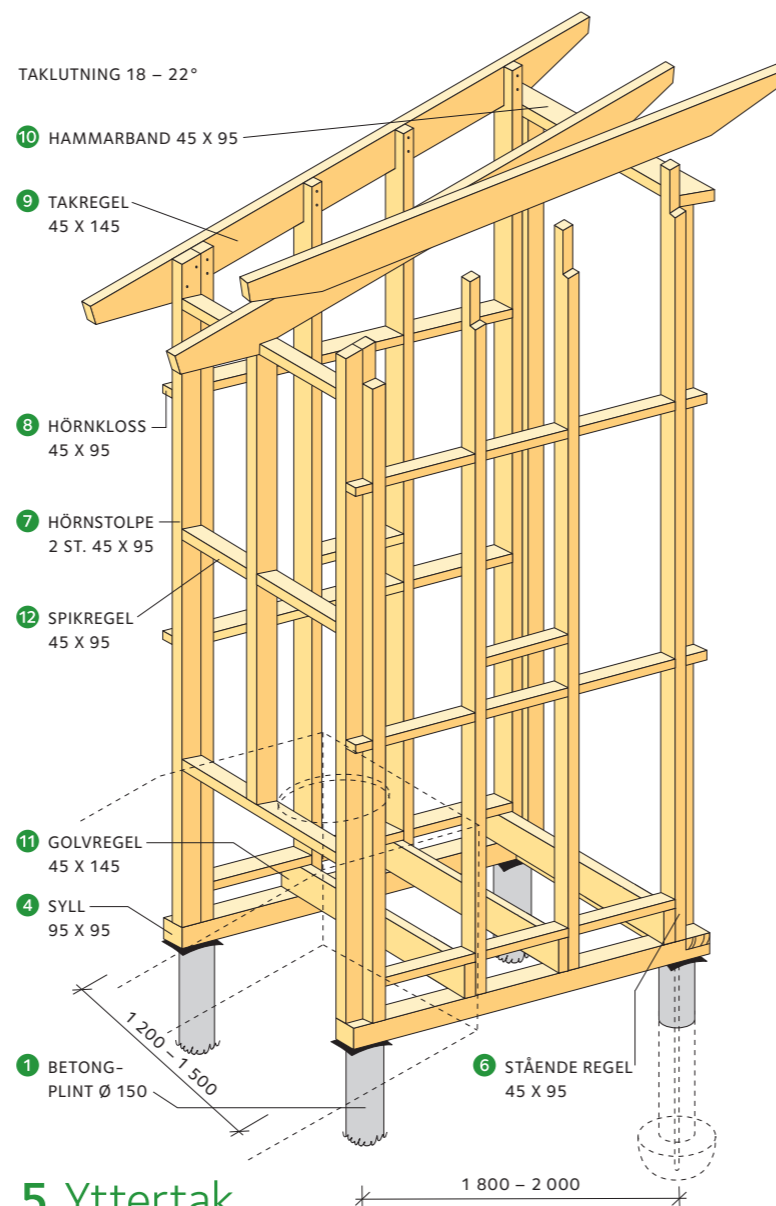
Loda in hörnstolparna med vattenpass och snedstaga dem provisoriskt med utvändigt fastspikade lister ner mot syllen. Kontrollmät avståndet mellan hörnstolparna så att de är parallella. Hörnklossar 8 förstärker stolparna och ger bra spikfäste för utvändiga knutbrädor.

Förbind hörnstolparna 7 med de yttre takreglarna 9 45 x 145 vid långsidorna och med hammarband 10 vid kortsidorna.

Upptill på reglarna 6 görs urtag för takreglarna 9. Reglar och hörnstolpar skrårspikas fast mot syllen med varmförzinkad trådspik 100 – 3,4 eller 125 – 4,0.

De tre golvreglarna 11 placeras i kant med de stående reglarna 6 och spikas mot reglarna och/eller syllen. Nu kompletteras regelstommen med de liggande spikreglarna 12.

Lämplig fönsterstorlek är exempelvis 400 x 600. Utedassets regelstomme kan diagonalförstärkas antingen med snedstråvor mot hörnstolparna, eller med krysslåda hålband innanför panelen snett upp från hörnen, eller med skivmaterial.

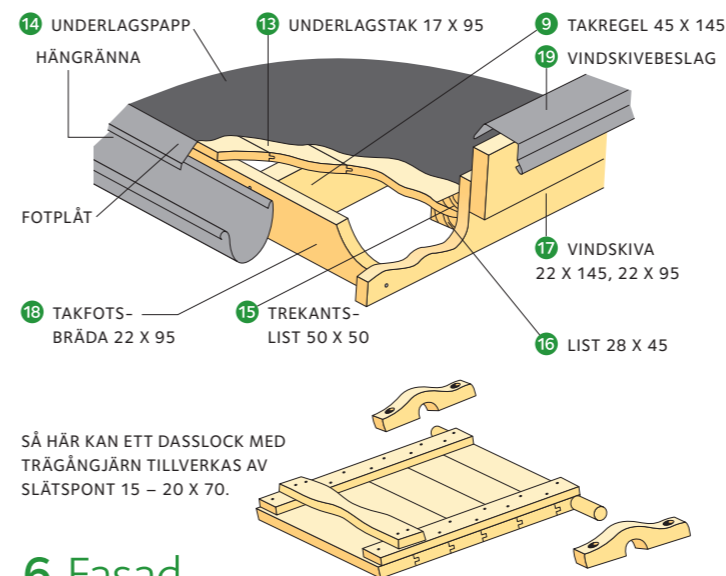
5 Yttertak

Taket, så kallat pulpettak, kan göras på olika sätt – med plåttak, yttakpapp eller takpannor. Underlagstaket 13 är av underlagsspont 17 x 95 som spikas mot de tre takreglarna, med spik 75 – 2,8. Låt taket sticka ut cirka 300 nere vid takfoten.

Ovanpå läggs ett lager underlagsspapp 14 med spikade eller klistrade skarvar samt ströläkt, bärläkt och takpannor enligt tillverkarens anvisningar.

Spika en trekantslist 15 över och en list 16 under underlagsspanten vid takets långsidor och högsta kortsidan. Vindskivans höjd anpassas till taktäckningen. Vindskivan 17 spikas snett ner i trekantslisten 15, i underlisten 16 och senare i takfotsbrädan 18 med spik 75 – 2,8. Ovanpå vindskivan spikas ett vindskivebeslag 19.

En takfotsbräda 18 22 x 95 fästs mot takreglarnas ändtytor. Takfotsbrädan går fram mot vindskivan där den spikas. Alternativt kan en fotplåt fästas på underlagsspanten under takpappen. Tänk på att montera rännkrokarna i takfotsbrädan eller ovanpå underlagsspanten före taktäckningen. Eventuellt innertak spikas sedan underifrån i de yttre takreglarna 9.

6 Fasad

Ytterväggen är en stående lockläktpanel 20. Utanpå regelstommen fixeras en vindtätning av vindskyddsspapp eller skivmaterial. Om ytterpanelen spikas mot tunna horisontella distansläkt blir baksidan ventilerad. Det bidrar till att fasadbrädorna håller lägre fukthalt.

Bottenbrädorna 22 x 145 spikas med en varmförzinkad panelspik 55 – 2,8 i mitten mot de horisontella spikreglarna, syll och takreglar. Springorna täcks med lockläkt 16 x 45 som spikas med en varmförzinkad panelspik 75 – 2,8.

Lockbrädan ska överlappa bottenbrädan med minst 20 på båda de underliggande bottenbrädorna. Panelbrädorna avslutas minst 300 ovan mark. Mellanrummet mellan droppbleck och panelkant måste vara minst 25. Läs mer i byggbeskrivning *Utvändiga träpaneler*.

7 Ytbehandling

Allt virke bör grundmålas innan det spikas upp. Grundmåla först med träskyddsmedel (till exempel penetrerande grundolja eller träskyddsprodukt). Därefter målar man med en alkydolfjegrundfärg. Färdigmålningen utförs sedan med en täckande färg som ska strykas två gånger, om inget annat anges av färgtillverkaren. Var särskilt noggrann med ytbehandling av ändträtytor som bör mättas med träskyddsmedel. Svåråtkomliga ställen målas före monteringen. Vid grundmålning för slamfärg eller linoljefärg, följ färgtillverkarens anvisningar. Måla inte på trä som har en fuktkvot högre än 16 % (gäller även för tryckimpregnerat trä). Fuktkvoten (= kvot av vattnets vikt och träets torrsvikt) kan kontrolleras med hjälp av elektronisk fuktkvotmätare. Läs mer i byggbeskrivning *Nymålning av utvändigt trä*.

8 Dörr

Antingen används en så kallad förrådsytterdörr eller så kan man själv tillverka en av slåtspont 27 x 120. Dörrbladet görs 700 brett, som framsidans illustration visar, med två horisontella tvärsålar 34 – 45 x 70. För att en sådan dörr ska bli stadig, placeras en snedstråva mellan tvärsålar snett upp från nedersta

gångjärnsleden. Observera hur snedsträvans ändar är infällda i tvärsålar.

Limma och spika utifrån med spik 60 – 2,3 eller 75 – 2,8. Böj eventuella utstickande spikar och försänk ändarna in i träet med spikförsänkare/dorn. Två 600 långa hakgångjärn av varmförzinkad plattjärn 6 x 30 skruvas fast utvändigt. Närmast haken bör gångjärnen fixeras med genomgående vagnsbult och mutter.

Passande dörrkarm får man mellan två lodräta reglar. Fals i karmen görs med planhyvlat list 16 x 45 – 70, som spiklimmas fast.

Fönster och dörr förses med foder 22 x 95 samt droppbleck. Spikfäste för lockläkt över fönster och dörr får man med ytterligare spikreglar.

Materialspecifikation

Material	Dimension	Längd	Mängd
4 Syll	95 x 95	2 035	2 st.
6 Stående reglar	95 x 95	1 345	1 st.
	45 x 95	2 418	2 st.
	45 x 95	2 637	2 st.
Spikreglar	45 x 95		20 lm
7 Hörnstolpar, främre	45 x 95	2 855	2 st.
	45 x 95	2 700	2 st.
Hörnstolpar, bakre	45 x 95	2 200	4 st.
8 Hörnklossar	45 x 95	50	8 st.
9 Takreglar	45 x 145	2 800	3 st.
10 Hammarband	45 x 95	1 255	2 st.
11 Golvreglar	45 x 145	1 345	3 st.
Golv, slåtspont	27 x 120		ca. 16 lm
13 Tak, underlagsspont	17 x 95		ca. 60 lm
Ströläkt	25 x 25		ca. 14 lm
Bärläkt	25 x 38		ca. 20 lm
15 Trekantslist	50 x 50	2 820	2 st.
16 List	28 x 45	2 800	2 st.
17 Vindskivor	22 x 95	2 940	2 st.
Långsidor	22 x 145	2 940	2 st.
Vindskivor	22 x 95	1 889	1 st.
Främre sida	22 x 145	1 889	1 st.
18 Takfotsbräda	22 x 95	1 845	1 st.
Läkt	22 x 45		18 lm
20 Ytterpanelbrädor	22 x 145		110 lm
	16 x 45		100 lm
Foderbrädor	22 x 95		12 lm
14 Underlagsspapp	5,5 m ²		
Vindtätning	15,0 m ²		
Gjutformar, betong, armeringsjärn, spik, färg, fönster, droppbleck, vindskivebeslag, hängränna, takpannor			
Dörr:			
Slåtspont	27 x 120	2 000	6 st.
Slåar/stråva	34 – 45 x 70		3 lm
Hakgångjärn, vagnsbult, skruv, dörrlås			

Observera Spill är inte medräknat.

Materialspecifikationen är baserad på syllyttermåtten 2 035 x 1 345. Komplet materialspecifikation finns på www.byggbeskrivningar.se